

REGIO Nationaal Landschap het Groene Woud: Gebiedsbranding voor het cultuurlandschap de Meierij

De maatregelen

- Verschillende natuurontwikkelingsmaatregelen
- Verschillende cultuur- en recreatiemaatregelen
- Maatregelen ter verbreding van de landbouw

De gewenste kwaliteitsverandering / de doelstelling

- Het verbeteren de natuurkwaliteit en cultuurhistorische kwaliteiten
- Het verbeteren van de recreatieve aantrekkelijkheid
- Vergroting van vitaliteit van de landbouw

Belangrijkste resultaten van de quick scan kostenbatenanalyse (MKBA-light)

De economie van de Meierij kan zich in de toekomst in verschillende richtingen ontwikkelen. Dit is afhankelijk van waarin men het meest investeert. In dit project zijn drie mogelijke ontwikkelingsalternatieven, ook wel gebiedsbrands genoemd, opgesteld bestaande uit een veelheid aan projecten. Deze alternatieven zijn zo samengesteld dat het zwaartepunt van de investeringen telkens net iets anders ligt. In het ontwikkelingsalternatief Bourgondiër, dat in communicatie symbool staat voor het goede leven in de Meierij, wordt het meest geïnvesteerd in natuurontwikkeling, gevolgd door recreatie en toerisme en water met een vleugje cultuurhistorie. Bij het alternatief Edelhert, dat past bij een gebiedsimago van een grootschalig natuurgebied, ligt het investeringsaccent op natuurontwikkeling en water. Bij het alternatief Jenevertje, dat is afgeleid van Flipje, het verkoopsymbool van de fruitproducten uit de Betuwe, heeft de grootste investering betrekking op recreatie en toerisme gevolgd door de verbrede landbouw, natuur en rood voor groen.

Uit de MKBA volgt dat investeren in de Meierij loont. Met een positief saldo van tussen de EUR 200 en EUR 600 miljoen voor alle drie ontwikkelingsalternatieven overtreffen de welvaartsbaten de kosten royaal. Ook blijkt het lonend te zijn om na grote investeringen in natuurontwikkeling, het accent van investeringen te verschuiven naar recreatie en verbrede landbouw. Dit volgt uit de verschillen in kostenbatensaldi tussen de drie ontwikkelingsalternatieven. Het ontwikkelingsalternatief Edelhert, waarbij natuur het grootste aandeel in het saldo heeft, blijkt een robuust positief welvaartssaldo te hebben rondom de 500 miljoen euro. Indien de investeringen in natuur echter met 30% verminderd worden en het accent zich verschuift naar cultuurhistorie en recreatie, wat voor het ontwikkelingsalternatief Bourgondiër het geval is, valt het saldo over het algemeen ca. 10 miljoen hoger uit. Met het accent op recreatie en toerisme en verbrede landbouw, zoals in het ontwikkelingsalternatief Jenevertje, kan het hoogste positieve saldo behaald worden. Voorwaarde hiervoor is wel dat de landbouwsector inzet op verbreding en omschakeling naar meer watereisende teelten.

Samenwerking en inbreng van stakeholders

Gemeente Boxtel, Innovatieplatform Duurzame Meierij (IDM), Provincie Noord Brabant

Leerpunten

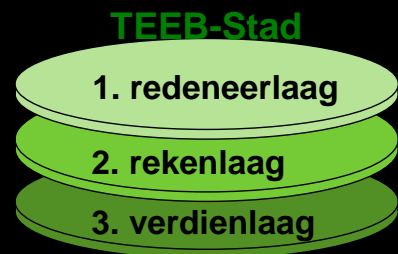
'Het maken van een samenhangend pakket van maatregelen voor een gebied, is best lastig: het zoeken vanuit een gebiedsbrand is een handig hulpmiddel hierbij'

Wat is TEEB-Stad? MKBA 'light' voor gemeentes!

TEEB staat voor 'The Economics of Ecosystems and Biodiversity'. Het is een internationaal traject waarin steden groenbaten en andere omgevingsbaten meenemen hun investeringsbeslissingen. De kosten van groene, blauwe en sociale maatregelen zijn doorgaans wel bekend zijn, maar hun baten niet. Hierdoor blijft het verleidelijk om plannen die op de tekentafel prachtig zijn aangekleed met groene, blauwe en sociale kwaliteiten, op de rekentafel van de exploitatiebegroting weer uit te kleden, omdat dat de kosten omlaag brengt.

De TEEB-Stad-methode is een lichte variant van de maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA), die door het rijk gebruikt wordt voor de evaluatie van grote projecten. Zij is speciaal toegesneden op investeringen in de kwaliteit van de openbare ruimte in gemeentes. Dit houdt onder andere in dat de nadruk ligt op het beredeneren van baten en niet op het berekenen ervan. Ook is er speciale aandacht voor het opsporen van mogelijkheden om baathouders te betrekken bij de groenfinanciering. De TEEB-stad-methode bestaat dan ook uit drie lagen: *redeneren, rekenen, verdienen*.

Waarom TEEB-Stad?

Met de MKBA-systematiek van rijk is ook mogelijk om groen- en andere omgevingsbaten mee te nemen in de besluitvorming. Waarom dan toch een speciale methode voor gemeentes en andere lagere overheden? De drie belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- (1) de rijksmethodiek is heavy; ingewikkeld qua berekeningen, moeilijk te begrijpen en bovendien duur. De TEEB-Stad methode is light;
- (2) de rijksmethodiek is meer een toetsende methode. TEEB-Stad biedt een ontwerpende methode. Projecten worden ontworpen vanuit de grootste potentiële baten samen met de baathouders. Baathouders worden niet alleen uitgenodigd om mee te denken maar ook om mee te investeren;
- (3) de relatie tussen een batig maatschappelijk saldo en duurzaamheid wordt niet gelegd: de TEEB-Stad-methode laat zien hoe op grond van kosten en baten bepaald kan worden of een project bijdraagt aan duurzaamheid.

Kwaliteitsborging: light qua studielast, maar heavy qua kwaliteit!

De TEEB-Stad benadering is gestoeld op internationaal wetenschappelijk erkende methode voor de economische waardering van ecosysteemdiensten: zie www.teebweb.org. Verder wordt bij baatberekeningen aangesloten op aanvulling op de leidraad OEI* voor waardering van natuur, water en bodem in maatschappelijke kostenbatenanalyses en het bijbehorende kengetallenboek. Het betreft dus de doorontwikkeling van een 'zware' methode naar passende praktijkgerichte 'lichte' werkwijze voor gemeentes.

* OEI= overzicht effecten infrastructuur

Voor wie?

De TEEB-Stad-methode is geschikt voor gemeentes, stadsregio's, woningbouwcoöperaties en andere lokale partijen die worstelen met investeringsvraagstukken op het gebied van natuur, water, herinrichting van de openbare ruimte, erfgoed, milieu, verkeer en vervoer, stadslandbouw etc.

Sluit u aan bij de Community of Practice!

TEEB-Stad is niet alleen een werkwijze, maar ook een werkgemeenschap. Verschillende gemeentes zijn reeds aangesloten bij de Community of Practice: Apeldoorn, Rotterdam, Delft, Amsterdam, Almelo, Haarlem, Den Haag, Eindhoven, Zwolle, Deventer Etc.

Wilt u ook deelnemen? Meldt u dan aan op: www.omgevingseconomie.nl

Hier kunt u terecht met vragen en ook een reeds uitgevoerde of nog uit te voeren casus uit uw gemeente aanmelden. Tevens kunt u hier (gratis) cases van andere gemeentes, de TEEB-Stad-handleiding en andere interessante documenten downloaden.